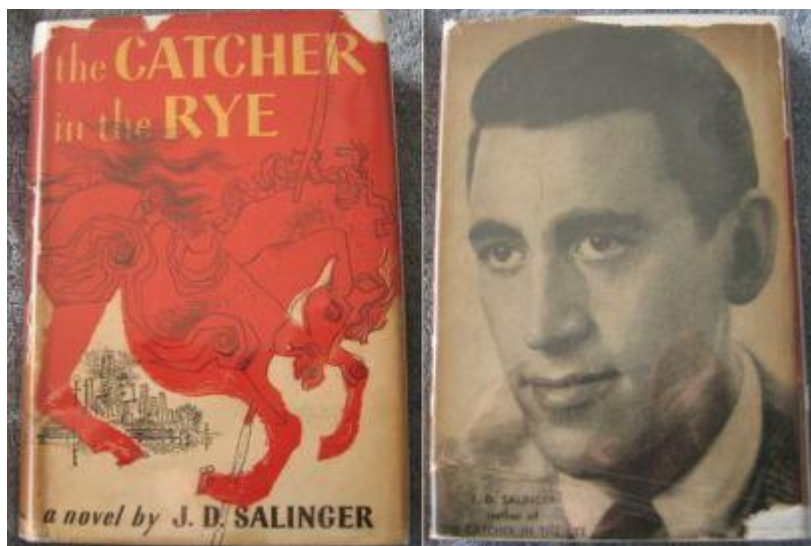

Топ-листа десет најзабрањиванијих књига на свету

29 јул 2015 Бранко Ракочевић

Током целе историје човечанства уметничка књижевност је трпела ударе и притиске цензуре. Ма какве биле теме: **политика, религија или еротика**, конзервативни читаоци грозно су стискали песнице и гневно жигосали баксузног аутора.

Британски часопис **ShortList** је "пописао" десет књига које су својевремено избациване са полица књижара и библиотека због разноврсних скарадности и непоћудности садржаја или њихових аутора, и замењивали их, свакако "пристојнијим" примерцима.

1. Одлос Хаксли - Чудесни нови свет (1932.) (Aldous Huxley (1894-1963): Bravenew World)

Написан 1931. и објављен годину дана касније, роман који је замишљен као пародија на утопију Херберта Велса "Људи као богови", не разликује се много од тематике култног романа Џорџа Орвела "1984".

Хаксли је обрађивао актуелну за то време, тему тоталне индустријализације, истражујући проблем губљења самоидентификације личности и радикалне поделе друштва, што је доводило до катастрофалних последица.

Зашто је ова књига била забрањена?

У Ирској су је забранили због спорне теме рађања деце, док су је у низу савезних држава САД избацили из школских библиотека са образложењем да књига "поседује вишак негативних мисли".

2. Џон Штајнбек - Плодови гнева (1939.) (John Steinbek (1902-1968): The Grapes of Wrath)

У роману америчког писца **Џона Штајнбека**, добитника Нобелове и Пулицирове награде, испричана је тужно позната сторија о последицима Велике депресије за сеоску сиротињу.

Фокусирајући пажњу читаоца на најбедније наполичаре из Оклахоме, који су напустили родне плантаже због суше, економске кризе и промена у земљорадњи и преселили се у Калифорнију у потрази за послом, писац је приказао праву људску трагедију.

Без обзира на то што је књижевна елита са одушевљењем дочекала књигу, њу су официјелно забранили у САД и извргли јавној осуди.

Народ је био шокиран описима беде и сиромаштва. По речима аутора, оно што је написано је била ублажена верзија оног што се стварно дешавало и какво је стање било у насељима у којима су живели надничари, који су се преселили у трагању за било каквим послом.

3. Хенри Милер - Повратник рака (1934.) (Henry Miller (1891-1980): Tropic of Cancer)

Радња романа догађа се у Француској 30-их година прошлог века. Главни јунак је сам аутор, који покушава да некако заради за хлеб насушни. Без сенке обзира, Милер описује односе сексуалног карактера са својим пријатељима и колегама из списатељске бранше.

Чим је књига изашла из штампе, судија Врховног суда државе Пенсилваније, Мајк Мусмано је изјавио: "То није књига. То је септичка јама, сточни одвод, гнојно жариште, сливник свега што се налази у трулим лешинама човечјег разврата." Људи једноставно нису били спремни за дело које ће касније Џорџ Орвел назвати "најважнијом књигом средине 30-их година".

4. Курт Вонегат - Кланица број пет или "Крсташки поход деце" (1969.) (Kurt Vonnegut (1922-2007.): Slaughter House –Five, Ir: The Children's crusade"

Сиже књиге се састоји у следећем: амерички војник Били Пилигрим (својеобразни alter ego аутора), дезоријентисан за време битке на Арденима у Другом светском рату, пада у немачко заробљеништво, где је под стражом спроведен у Дрезден и смештен у бившу стару кланицу број 5. За време трагичног бомбардовања Дрездена од стране савезничке војске, Били, заједно са другим заробљеницима и чуварима сакрио се у дубоком подруму у коме се суочава са прошлошћу и будућношћу, па и са сопственом смрћу.

У САД књига је била забрањена како не би тровала психу деце мрачним сценама из романа.

Ово дело се и дан данас налази на списку 100 књига, које најчешће доспевају под ограничења у доступности широким слојевима становништва, које користи услуге Асоцијације америчких библиотекара.

Друштво Вонегатовом роману на том списку чине дела **Марка Твена, Теодора Драјзера, ВиљемаФокнера** и других класика светске књижевности.

5. Салман Ружди - Сатански стихови (1988.) (Sir Ahmed Salman Rushdie (1947): The Satannik Verses)

У сижеју нема ничег што би могло бити увредљиво: описује се живот савременог емигранта у Енглеској. После ужасне авионске несреће **Хибрел Фаришита** мора поново да започне свој живот у исто време кад се све у животу **Саладина Чамчи** распада на парампарчад. Ипак су многи у муслиманском свету однос писца према Исламу у овом делу сматрали богохуљењем.

Зато у Венецуели ако вас затекну да читате ову књигу не гине вам 15 месеци затвора, док су у Јапану предвиђене ригорозне казне за оне који продају издање ове књиге штампано на енглеском. Чак и у САД, неке популарне књижаре су одбиле да продају **Сатанске стихове**, након што су добиле више анонимних претњи.

6. Стивен Чбоски - Добро је бити нечујан (1999.) (Stephen Chbosky (1970.): The perks of being a wallffent)

Писац је био одушевљен романом Џ.Д. Селинџера "Ловац у ражи".

У књизи објављеној 1999. се прича о животу дечака **Чарлија**, који пише писма свом анонимном пријатељу.

Чарли описује живот тинејџера у којем се он суочава са шпијунима, наркотицима, сексуалним злостављањима. Због сувише бројних сцена сексуалног карактера, ова књига не силази из првих десет са списка Асоцијације библиотекара Америке, чије издавање читаоцима се ограничава или забрањује.

7. Чинуа Ачебе - Расуло (1958.) (Chinua Achebe: Thing fall apart)

У овој књизи, за коју је афрички писац добио **Букерову награду**, испричана је сторија Оконакве, поглавице и месног шампена у борби у Умофину – измишљеном региону од девет насеља у Нигерији.

Показан је утицај британског колонијализма и хришћанских мисионара на традиционалну афричку општину с краја деветнаестог и почетка двадесетог века. Забрањена је у Малезији због критике колонијализма и његових последица.

8. Брет Истон Елис - Амерички психопата (1991.) (Bret Easton Ellis (1964): American Psycho)

Прича о америчком исувише успешном бизнисмену и серијском убици Патзроку Бејтзмену заснована на описивању искуства које је проживео један од добростојећих рејона Њујорка у 80-им годинама.

Свако ко је видео филм снимљен по овом роману схвата због чега је књига забрањена.

9. Франц Кафка - Преображај (1915.) (Franz Kafka (1883-1949): Metamorphosis)

Трговачки путник **Грегор Замза**, који финансијски помаже своје родитеље и сестру, пробудио се и схватио да се претворио у гигантску бубу. Постепено његови ближњи заборављају на Грегора, који је некад био љубимац породице.

Кафкине књиге су биле забрањене под нацистичким и совјетским режимом, а такође и независној Чехословачкој, јер је Кафка одбијао да пише на чешком и писао је само на немачком језику.

10. Владимир Набоков (1899-1977) - Лолита (1955.)

Прича о мушкарцу и његовом патолошком заносу према младим девојкама, "нимфоманкама", како их је он називао. Осећајући привлачност према 12-годишњој кћерки једне становнице Нове Енглеске, он ступа у брак с њеном мајком како би прикрио своју грешну страст.

Пошто је уредник "Сандеј Експреса" назвао роман Набокова **"најпрљавијом књигом, коју је икад читао"**, издавач је избацио све примерке из тиража због њиховог порнографског садржаја. Наредне године Французи су забранили "Лолиту", али је зачуђујуће било то што су је без икаквих проблема објављивали у САД.

Бранко Ракочевић